

PROCEDURA

Postępowania z dzieckiem chorym na cukrzycę

Słowa klucze:

- **Glukometr**- aparat do pomiaru glukozy z krwi przy użyciu paska testowego po wcześniejszym nakłuciu palca
- **FreeStyle Libra**- system monitorowania glikemii metodą skanowania (bez nakłuwania palca)
- **Prawidłowy/ bezpieczny poziom glukozy**: pomiędzy 80- 180 mg/dl
- **Hipoglikemia- Niedocukrzenie lekkie** – spadek poziomu glukozy poniżej 80 mg/dl z objawami niedocukrzenia lub bez objawów
- **Hipoglikemia- Niedocukrzenie ciężkie**- utrata przytomności lub drgawki przypominające napad padaczkowy z powodu obniżenia poziomu glukozy- **STAN ZAGROŻENIA ŻYCIA**
- **Glukagen**- zastrzyk podawany dziecku w ciężkim niedocukrzeniu
- **Hiperglikemia**- przecukrzenie- wartość glikemii przekraczająca 180 mg/dl
- **Pen**- wstrzykiwacz do podawania insuliny
- **Pompa insulinowa**- pompa do podawania insuliny

I. ZADANIA RODZICA:

Rodzic powinien przedłożyć szkole następujące informacje i dokumenty:

1. Zaświadczenie lekarskie.
2. Upoważnienie rodziców/opiekunów dziecka dla dyrektora placówki do podejmowania koniecznych działań związanych z chorobą dziecka.
3. Oświadczenie pisemne o wyrażeniu zgody na powiadomienie pogotowia ratunkowego w razie niebezpiecznego pogorszenia się stanu zdrowia dziecka.

oraz:

4. Udzielić pisemnej informacji na temat rodzaju stosowanej insulinoterapii, używanych preparatów insulinowych oraz stosowanych dodatkowych węglowodanów szybko wchłanianych w przypadku hipoglikemii (niedocukrzenia).
5. Udzielić pisemnej informacji dotyczącej posiłków w szkole.
6. Dostarczyć informacji na temat postępowania w przypadku podjęcia wysiłku fizycznego.

7. Dostarczyć informacji na temat zalecanych wartości glikemii przed posiłkiem, przed i w trakcie wysiłku fizycznego.
8. Udzielić informacji na temat ewentualnie występujących współistniejących chorób.
9. Zapewnić szkole wyposażenie niezbędnego do prawidłowej opieki (glukometr, pen, glukagon, odpowiednie napoje, jeśli możliwe, to telefon komórkowy dla dziecka, odpowiednie środki stosowane w przypadku niskich cukrów itp.)
10. Dostarczyć numery telefonów rodziców, Poradni Diabetologicznej oraz lekarza prowadzącego.

II. ZADANIA SZKOŁY I NAUCZYCIELA:

1. Zrozumienie potrzeb dziecka wynikających z choroby oraz pomoc w ich zaspokajaniu.
2. Udział nauczycieli w szkoleniach na temat cukrzycy.
3. Zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa, akceptacji oraz tolerancji, przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji.
4. W razie sytuacji spowodowanej pogorszeniem się stanu zdrowia dziecka przewlekle chorego, równoczesne powiadomienie, pogotowia ratunkowego i rodziców (opiekunów prawnych) dziecka.
5. Natychmiastowe udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej w przypadku ciężkiej hipoglikemii.
6. W przypadku konieczności podawania leków podczas pobytu w szkole, czynność tę może podjąć higienistka szkolna lub nauczyciel, który wyraził na to zgodę i odbył szkolenie z zakresu postępowania z dzieckiem przewlekle chorym
7. Pozwolenie dziecku na wypicie soku lub spożycie przekąski traktowanej, jako dodatkowe węglowodany niezbędne w przypadku wystąpienia hipoglikemii (niedocukrzenia).
8. Zapewnienie dziecku możliwości natychmiastowego zbadania poziomu cukru w sytuacji, gdy zgłasza ono złe samopoczucie.
9. Zapewnienie (w miarę możliwości) odpowiednich i dyskretnych warunków do badania poziomu cukru i podania insuliny penem.
10. Zapewnienie dziecku odpowiedniego miejsca do przechowywania wszelkich środków i akcesoriów niezbędnych do prowadzenia cukrzycy.
11. Umożliwienie dziecku korzystania z toalety w każdym czasie i w każdej sytuacji.
12. Nawiązanie ścisłej współpracy z rodzicami/opiekunami dziecka. Konieczne jest informowanie rodziców z wyprzedzeniem o wszelkich zmianach w planie pracy szkoły wpływających na zmianę czasu spożywania posiłków, planowanych wyjściach poza szkołę, wycieczkach oraz o zajęciach wymagających zwiększonego wysiłku fizycznego.

13. Umożliwienie kontaktu z personelem medycznym na życzenie dziecka oraz natychmiastowego kontaktu z rodzicem, gdy zachodzi taka potrzeba.

14. Umożliwienie dziecku nadrobienia zaległości partii materiału spowodowanych wizytą w Poradni Diabetologicznej, złym samopoczuciem oraz przesunięcie terminu pisania wszelkich sprawdzianów, gdy poziom cukru dziecka jest zbyt niski lub zbyt wysoki.

III ZADANIA DZIECKA CHOREGO:

1. Umiejętność zbadania glikemii, podania insuliny samodzielnie lub pod nadzorem.
2. Umiejętność kontaktu z rodzicem w przypadku sytuacji wymagających interwencji rodzica.
3. Nadrobienie zaległości w nauce powstałych w wyniku absencji i złego samopoczucia oraz wizyt u lekarza.
4. Informowanie nauczycieli o konieczności wykonania czynności uzależnionych od typu zajęć, posiłku oraz poziomu cukru.

IV PRAWA DZIECKA W SZKOLE

Dziecko z cukrzycą w szkole ma prawo i musi mieć możliwość do:

1. Pomiaru poziomu cukru, tak często, jak wymaga tego jego samopoczucie, konieczność spożycia posiłku oraz w sytuacjach związanych z nadmiernym ruchem.
2. Wstrzyknięcia insuliny w razie potrzeby.
3. Podniesienia wartości glikemii do bezpiecznego poziomu poprzez dostarczenie organizmowi w razie potrzeby odpowiedniej ilości węglowodanów, glukozy, glukagonu.
4. Nieograniczonego dostępu do wody i łazienki.
5. Spożycia w odpowiedniej porze śniadania/obiadu (musi mieć wystarczający czas na spożycie całego zaplanowanego posiłku).
6. Pełnego uczestniczenia w wychowaniu fizycznym (sali gimnastycznej) i innych zajęciach pozalekcyjnych, w tym w wycieczkach.

V STAN NAGŁY

Dziecko chore na cukrzycę może doświadczyć niedocukrzenia, czyli obniżenia poziomu glikemii poniżej wartości 80 mg/dl, i/lub prezentować objawy wskazujące na niedocukrzenie.

Objawy niedocukrzenia:

- Drżenie rąk
- Osłabienie
- Spocona, wilgotna skóra
- Nagłe zblednięcie
- Ból głowy

- Ból brzucha
- Zaburzenia ostrości widzenia
- Zmiana nastroju (agresja, wesołkowatość)
- **Utrata świadomości (w niedocukrzeniu ciężkim)**
- **Drgawki przypominające napad padaczkowy (w niedocukrzeniu ciężkim)**

VI POSTĘPOWANIE

W przypadku **niedocukrzenia lekkiego** u dziecka z cukrzycą należy:

- Szybko podać jeden z wymienionych poniżej produktów i dokonać pomiaru glikemii po 15 minutach
- 100 ml soku
- Saszetka płynnej glukozy
- Tabletki Dextrozy (2 szt.)
- Przecier/ mus owocowy- 1 op.
- 2 łyżeczki cukru rozpuszczone w wodzie
- Jeżeli nie uzyskamy poprawy glikemii czynność powtarzamy

W przypadku **niedocukrzenia ciężkiego** należy:

- Ułożyć dziecko w pozycji bezpiecznej/ bocznej ustalonej
- Szybko rozpuścić i podać zastrzyk z Glukagenu domięśniowo
- Zmierzyć poziom glukozy
- Wezwać pogotowie - 112
- Powiadomić Rodziców
- ZASTRZYK GLUKAGEN ZNAJDUJE SIĘ W GABINECIE HIGIENISTKI w łódźce

Dziecko z cukrzycą po podaniu insuliny musi zjeść cały przygotowany posiłek, do którego podało insulinę!

VII INNE PROBLEMY ZDROWOTNE

Aktywność fizyczna- jest integralną częścią leczenia cukrzycy. Dzieci z cukrzycą nie powinny być zwalniane ze spaceru, zabawy na świeżym powietrzu czy ćwiczeń ogólnorozwojowych w sali. Należy zadbać, by rozpoczynały ją z zapasem glukozy.

Aby nie doszło do niedocukrzenia w związku aktywnością fizyczną należy:

- Zbadać poziom glukozy przed rozpoczęciem zajęć- bezpieczny poziom glukozy na starcie to co najmniej 120 mg/ dl – przed aktywnością powierzchniową; minimum 150 mg/dl przed aktywnością wodną.

- Zbadać poziom glukozy w trakcie, po ok. 30 – 45 minutach i w przypadku wartości poniżej minimum podać dziecku np. owoc w ilości na 1WW
- Zbadać poziom glukozy po zakończonej aktywności fizycznej
- Podczas pomiaru glikemii warto skorzystać ze strzałek trendu w systemie skanowania FreeStyle Libra (jeżeli dziecko posiada). Strzałka w dół oznacza spadkowy trend glukozy co do wartości wyświetlanej na ekranie urządzenia
- Opuszczając budynek placówki (zawody, wycieczka) należy zabrać ze sobą: glukometr, paski, nakłuwacz, czytnik do skanowania, produkty na niedocukrzenie, Glukagen,